МИНИСТЕРСТВО ПРОСВЕЩЕНИЯ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ

Министерство образования и науки Республики Алтай

МУ «Управление образования г. Горно-Алтайска»

МБОУ «Средняя школа № 7 им. Ю.Г. Сакашевой г. Горно-Алтайска»

РАССМОТРЕНО	СОГЛАСОВАНО	УТВЕРЖДЕНО
Руководитель МО учителей нач. классов	Методическим советом школы	Директор
Д.Н. Тазова	В.А. Бадакина	А.В. Кундыева
Протокол №1 от «26» 08 2026 г.	Протокол №1 от «27» 08 2026 г.	Приказ № 171 от «27» 08 2026 г.

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА

учебного предмета «Родной язык и (или) государственный язык республики Российской Федерации»

для 2 класса начального общего образования
на 2026-2027 учебный год

г. Горно-Алтайск, 2026 г.

2. Ўренчиктер бойы танынан өзўминде (личностный) турулталары

1. Бойынын Төрөлиле, албатызыла, Россиянын тўўкизиле оморкоор кўўн – санаа таскадары; бойынын албатызын, угын билери, Россияла башка – башка ук албатыларды баалары; эбире улуска, телекейге ачык кўўнду, јакшы ла јаманды ылгап билер кижи таскадары.
2. Эбире телекей ап – бўткенле, албатыларла, олордын культураларыла, кудай јаныла бирлик колбуда турганын айлаар көрўм таскадары.
3. Өскө албатылардын тўўкизин, культуразын, өскө кижинин санаа – шўўлтезин тоор јўрерине таскадары.
4. Өзўп, кубулып јаткан телекейле (јўрўмле) ыдыйбай, ого ўренижип темигерине керектў билгирлер таскадары.
5. Ўренип турган кижи эп – јонның алдында карууду, некелтелу деп билери ле јўрўмде ўредў алар иштин учурын, ўрелў оның бойына не керектўзин аайлаары, оныла башкарынары.
6. Јакшы кылык – јанның ээжи – некелтелерин ле јўрўмде ончо улус тен, јайым дегенин аайланы аайынча, бойын бойы башкарарга, бойынын кылык – јаны учун карууду болорына таскадары.
7. Јакшыга тартылап, јакшыны баалаап, сезер кўўн таскадары.
8. Улусты аайлаар, тоор, ачык – јарык, киленкей кўўн таскадары.
9. Јаан улусла, кура балдарла кожо нак иштеер, ачынышту айалга төзөбөс, блаашту керекти токыналу јартап ийер билгир таскадары.
10. Ак – чек јўрер, эдинер – тудунар не – немени, көгўс байлыкты сезер, чеберлеер кўўн таскадары.

Метапредметный турулталар

Регулятивный текши ўредў эдилгелер темиктиринде

1. Ўрелўлу иштин амадузын, задачаларын бойына алынар ла ого јединерге болушту эп – арганы таап билерине таскадары.
2. Ўрелўлў ишти оның задачазын, бўдўрер айалгазын адарып, пландаар, шиндеер ле турултазын көрөр билгирлерле таскадары, болушту аргаларды талдап билери.
3. Јетирўни эдеринде темдек – символдорды тузаланары.
4. Коммуникатив ле билгир аларынын задачаларын бўдўреринде эрмек – куучыннын эп – аргаларын ла аргаларды эрчимду тузаланары.
5. Керектў јетирўни табарга, луурга, шиндеерге, бириктире көрўп, керектўзин талдап, келиштире јазап, белетеерге бар аргаларды (справочниктерди) тузаланып билери.
6. Бичилген марыла, жанрыла башка текстгерди тургузылган амалу, задачалары аайынча көгўске алынып кычырарына темигери: бойынын айларга турганын эрмек – куучыннын задачазына келиштире јарт тургузар ла текстгерди оосло, бичип тургузарына таскаары.
7. Логический действиелерле тузаланып билери: тўндештирери, шиндеери, бириктире көрөри, тўп шўўлте чыгарары, бўлўм темдектери аайынча бөлиири, не неден улам (ненин учун) болгонынын шылтагын табары, шўўри, таныш ондомолдорго кожоры.

8. Текши амалу тургузып да ого јелинер аргаларды темлектеп билери: бирлик иште кем нени эдерин ўлежип, јартажып јöптöжöри; бой – бойынын эткенин шиндеп билери, бойынын кылык – јанын ла öскö улустыйын көрўп билери.
9. «Алтай тил» деп предметтитн ўренер материалы ажыра эбире јўрўмде ödўп јаткан кубулталар, процесстер, не – неме керегинде бойынын öзўмине келиштире билери.
10. Предметтин де öскö дö предметтер ортозындагы тöс ондомолдорло таныжып, не – неме ле процесстер ортозында колбуларды билери.
11. Алтай тилле ўренер материал аайынча баштамы школдо бичиктерле, öскö дö јетирў алар аргаларла (онойдо ок ўредў модельдерле) иштеп билери.

Билгир алар текши ўредў эдилгелер темиктиринде

1. Ўрелўлў иштин амалузын, задачаларын аайлаар да ого јелинер (ўрелўчинин башкарганыла эмезе танынан);
2. Керектў јетирўни бичиктен, болушту литературанан (справочниктерден, Интернеттин аргаларын тузаланып) табар да олорды ўрелўлў јакылталарды бўлўрерге тузаланар.
3. Схема – таблицаларла берген јетирўлерди аайлаар ла олорды јартап билер.
4. Кычырыштын бўлўмдерин тузаланып билер.
5. Башка – башка бўлўмлў тексттердин (кееркемел, билим) учурын аайлаар ла керектў јетирўни анылап билер, оны оосло эмезе бичип, јетирў эдер.
6. Текстти структура – бўлўми, тили јанынан шиндеер, анда бар көргўзў материалдардын учурын аайлаар.
7. Бойынын санаа – шўўлтезин оосло эмезе бичип билер; нөкөрлöринин алдына јаан эмес јетирўлерле куучындаар, белетеген сурагын керектў материалларла (јурукла, презентацияла) јеткилдеп билер.
8. Бичикте бар болушту материалларла, сöзликтерле тузаланып билер.
9. Ўренип турган суракка тилдин керектў темлектерин таап билер.
10. Тилдин темлектерин ўренип турган сурак аайынча шиндеп, бириктире көрўп, тўндештирип, бир аай классифицировать эдип билер; сурак аайынча шўўр, шылтак – колбуларды табар, тўп шўўлте чыгарар ла о.ö.

Коммуникатив текши ўредў эдилгелер темиктиринде

1. Эрмек – куучынның öлўп турган айалгазын, амадузын адарып, бойынын кўўн – санаазын, сескенин литературный тилдин, эрмек – куучынның ээжи – некелтелери аайынча (чокым, јарт, шўўлтелу) айлып эмезе бичип билер.
2. Диалогты öткўрип де куучындажып турган кижини угуп билер, бойынын сананганын айлып, айтканын керелеп, керектин (иштин) једим – једикпезин јартап билер, кажы ла кижиде бойынын шўўлтези болор аргалу ла бар деп билери.
3. Јöп эмес сурактардын аайына токынаду, эки јанынын јилбўлерин адарып чыгары.
4. Бойынын кўўн – санаазын эрмек – куучынның амадузын адарып айдып билер; эрмектежип куучындажары јанынан алган билгирлерин јўрўминде тузаланар.

3. Предметти ўренеринин турулталары

1. Россия көп тиллердин ле культуралардын ороону деп билип алары; тил – албаты бойын албаты деп сезеринин тöзöлгöзи деп билери.
2. Тил – албатынын национальный культуразы да улус бой – бойыла куучындажар арга деп аайлаары; орус тил Россия Федерациянын окылу тили, башка – башка ук албатылардын бой – бойыла куучындажар аргазы деп билери.
3. Оос до бичилген јакшы эрмек – куучын кижинин текши культуразынын ла гражданский позициязынын көргүзүзи деп билери.
4. Алтай тилдин ээжи – некелтелериле (орфоэпияның, лексиканын, грамматиканын, орфографиянын, пунктуациянын) эрмек – куучынның этикет ээжилериле танышкан кеминче тузаланып билери.
5. Куучынның амалузын, задачаларын, тузаланар аргаларын да айалгаларын ылгаштырып билер ле јаан эмес монолог эмезе текст тургусканда, коммуникатив задачага јелинерге олорды тузаланар темигӱ берери.
6. Јастыра јок бичиш кижинин культуразынын база бир јаны деп ондоор до бойынын тургускан эрмектерин, текстин бичигенде, орфографиянын керекту ээжилериле тузаланып билери, токтой тӱжер темдектерин чын тургузары. Бичигенин шиндеп билери.
7. Тилдин елиницаларыла иштеер ӱредӱлӱ иштин аайын билери, алган билгирлериле практический, коммуникатив задачалардын аайына чыгарга тузаланып билери.
8. Алтай тилдин системазы, структуразы керегинде билдим јетирӱлерле таныжар: фонетика да графика, лексика, сöстин бӱлери (морфемика), морфология ла синтаксис; тилдин тöс единицалары ла темдектери, олорды эрмек – куучында тузаланары.
9. Тилдин тöс елиницаларын ла темдектерин таныыр, олорды шиндеер, эрмек – куучыннын айалгазына келиштире тузаланып билери.

Экинчи класста «Алтай тил» деп ӱредӱ предметле ӱренчиктер нени билип алары

Экинчи класстын ӱренчиктери фонетико – графический билгирлерле онон ары таныжат, баштапкы класста ӱренгенин катап көрӱп быжулайт. Ӱренчиктер экинчи класста таныжат:

- алтай танмалыкта таныктардын турган аайыла, аттарыла;
- ӱндӱ ле туйук табыштардын анылу темдектериле;
- эжерлу туйук табыштарла;
- узун ӱндӱ табыштарла;

- сöсти јолдон јолго көчүрер ээжилерле;

- куучын – эрмектин бөлүктериле (адалгыш, глагол, јарталгыш), эрмектин төс члендериле (баштаачы, айдылаачы), эрмектин эчени члендериле (термин јогынан).

Үренчиктер текстти, эрмектерди, сöстöрди јастыра јок, каллиграфически чын бичиирге; бичигенин текстле түндештирерге; сöстöрди табыш – таныктары аайынча ылгап, үйелерге бöлиирге, јолдон јолго көчүрерге; үндү табыштарды кату ба, јымжак па, узун ба, туйук табыштарды үнгүр бе, тунгак па деп ылгаштыраргa, табыштар да таныктардын тоозын түндештирерге; сöстöрди бүдүмиле ылгаарга; улустын ады – јолын, тындулардын чоло аттарын, јурттардын, суулардын аттарын јаан таныктан бичиирге;

сöс до эрмекти ылгаштыраргa, эрмекте сöстöрдин колбуузын табарга, кениткен де кенитпеген эрмектерди таныырга, эрмекте баштаачыны ла айдылаачыны табарга; берген схемала тема аайынча эрмектер тургузарга;

эрмекти јаан таныктан бичиирге, учында точка, кый темдек эмезе сурак темдек тургузарга;

текстти таныырга, онын темазын, төс шүүлтезин ылгаарга, текстке бажалык берерге, јурамал куучын да шүүген тексттерди ылгаштыраргa, үредүчинин болужыла эрмек – куучынды бөлүктерге бөлиирге, учуры аайынча олордын колбузын тургузарга;

куучын – эрмектин бөлүктерин олордын текши учурына, сурактарына тайанып ылгаштыраргa, өс дө текши адалгыштарды ылгаштыраргa; адалгыштын тоозын (јаныс, көп) ылгаштыраргa; көп тоодо турган адалгыштар бүдүрерге;

тазылы түнеј сöстöр табарга, бир тазылду да онон до öскö сöстöрдин тазылын табарга; сöстин чике де көчүре учурын, синонимдерди де антонимдерди ылгаштыраргa; эрмек – куучынында быйанын айдарга, сурак берерге, эзендежип јакшылажарга керектү сöстöрди чын тузаланып билерге;

35-45 сöстöн турган текстле изложение бичиирге, үредүчинин болужыла берилген эмезе бойы талдап алган темала, јурукла оос, бичиир тексттер тургузарга таскайдылар.

Экинчи класста «Алтай тил» деп үредү предметле јединетен турулталар

Экинчи классты божодып јаткан үренчиктер Федерал эл – теергелик јаны стандарт аайынча бир кезек турулталарла јединер учурлу.

4. Темаларла пландаары

Алтай тил, 2 класс

№ п/п	Номер раздела и темы урока	Тема урока	Количество часов	Дата (план)	Дата (факт)	Примечание Причина корректировки
		I. Бистин эрмек-куучыныс – 1 ч				
1	1.1	**Бистин эрмек – куучыныс.** Эрмек – куучын кандый болор?	1			
		II. Текст – 1 ч				
2	2.1	**Текст.** Текст дегени не?	1			
		Ш. Эрмек – 9 ч				
3	3.1	**Эрмек.** Эрмек дегени не?	1			
4	3.2	Сöстöрдöн эрмекти канайда тургузар?	1			
5	3.3	Јетирӱ эдер ле суракту эрмектер	1			
6	3.4	Кыйгылу ла кыйгылу эмес эрмектер	1			
7	3.5	Ченелте иш	1			
8	3.6	Диктанттын јастыраларыла иштеери	1			
9	3.7	Эрмектин члендери	1			
10	3.8	Ченелте диктант «Чертишке»	1			
11	3.9	Јастыраларла иштеери	1			
		IV. Эрмек-куучыннын табыштары ла таныктары – 9 ч				
12	4.1	Танмалык	1			
13	4.2	Кату ла јымжак ӱндӱ табыштар	1			
14	4.3	Ӱнгӱр ле тунгак туйук табыштар	1			
15	4.4	**Эрмек – куучынды таскадары.** Чӱмдемел иш «Менин сӱӱген тындуум»	1			
16	4.5	Чӱмдемелдерди шиндеери	1			
17	4.6	Сöстöрди јолдон јолго кöчӱрери	1			
18	4.7	Орус тилден кирген ӱндӱ таныктар.Билерин ченеп корори.	1			
19	4.8	Ченелте диктант	1			
20	4.9	Диктанттын јастыраларыла иштеери	1			
		V. Сос, сос – 5 ч				

21	5.6	Синонимдер ле антонимдер	1			
22	5.13	Сöстин тазылы ла кожултазы	1			
23	5.18	Элес ӱндӱ табыштар	1			
24	5.19	**Эрмек – куучынды таскадары.** Ӱредӱлӱ учурлу сочинение «Менин нökörим»	1			
25	5.20	Сочинениелердин шинжӱзи	1			
		VI. Куучын-эрмектин болуктери – 9 ч				
26	6.2	Адалгыш	1			
27	6.8	Шӱӱген учурлу текст	1			
28	6.9	**Эрмек – куучынды таскадары.** Ӱредӱ учурлу изложение «Ӱкӱ» (191 б.)	1			
29	6.10	Изложениелердин шинжӱзи	1			
30	6.12	Глагол	1			
31	6.13	Куучын – эрмектин бöлӱктери	1			
32	6.14	Ченелте диктант	1			
33	6.15	Диктанттын јастыраларыла иштеери	1			
		VII. Јыл туркунына уренгенин катап корори – 1 ч				
34	7.1	**Јыл туркунына ӱренгенин катап көрöри** Текст керегинде билерин бириктире көрöри	1			